

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐-๗๓

เรื่อง พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘

เรียบเรียง นายวิชาญ ทรายอ่อน วิทยากรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานบริการวิชาการ สำนักวิชาการ

ออกอากาศ ตุลาคม ๒๕๖๐

อาชีพประมงเป็นการเกษตรสาขาหนึ่งที่ทำรายได้ให้กับประเทศปีละกว่า ๒๐๐,๐๐๐ ล้านบาท แต่สภาพการจ้างงาน การทำงานบนเรือเดินทะเลมีลักษณะและสภาพของงานซึ่งมีความแตกต่างจากการทำงานของลูกจ้างทั่วไปที่ต้องทำงานบนเรือเดินทะเลที่มีความเสี่ยงภัยทางทะเล และมีระยะเวลาการทำงานที่ต่อเนื่องยาวนาน ประกอบกับความสัมพันธ์ของคนทำงานบนเรือกับเจ้าของเรือบางส่วนมิได้มีความสัมพันธ์ตามสัญญาจ้างแรงงาน และกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน คือ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานไม่อาจให้ความคุ้มครองแก่ลูกจ้างและคนประจำเรือให้ได้รับความเป็นธรรม และมีมาตรฐานและสภาพการจ้าง การทำงานและความปลอดภัยและสุขอนามัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีกฎหมายว่าด้วยแรงงานทางทะเลขึ้น โดยเฉพาะ นอกจากนี้การทำงานของลูกจ้างและคนประจำเรือยังเกี่ยวข้องกับกิจการขนส่งทางทะเลระหว่างประเทศที่ต้องนำมาตราฐานสากล คือ อนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๔๙ (Maritime Labour Convention, ๒๐๐๖) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization : ILO) มาปฏิบัติต่อแรงงานทางทะเลเป็นกรณีเฉพาะ สมควรที่ประเทศไทยจะต้องมีกฎหมายเพื่อกำหนดมาตรฐานการทำงานของลูกจ้าง คนประจำเรือและการออกใบรับรองด้านแรงงานทางทะเลแก่เรือขนส่งทางทะเลที่ชักธงไทยเพื่อคุ้มครองแรงงานทางทะเล อันจะเป็นการรับรองว่าแรงงานทางทะเลได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมตามมาตรฐานสากล เพื่อป้องกันการใช้มาตรการของรัฐเจ้าของท่าเรือต่อเรือไทยที่เดินทางระหว่างประเทศ เช่น การกักเรือ การตรวจเรือการสั่งให้แก้ไขข้อบกพร่อง และเพื่อประโยชน์ในการวางมาตรการควบคุม กำกับดูแล และบริหารจัดการในการออกใบรับรองด้านแรงงานทางทะเลให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล และเป็นการส่งเสริมการพัฒนากิจการพาณิชย์นาวีของประเทศไทยอีกทางหนึ่งด้วย

ร่างพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อบังคับใช้เป็นกฎหมาย เล่มที่ ๑๓๒ ตอนที่ ๙๘ ก ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๘ มีบทบัญญัติทั้งหมด ๑๒๕ มาตรา ๑๕ หมวด กับอีกหนึ่งบทเฉพาะกาลรวมถึงบทนิยามความหมายเฉพาะสรุปได้ ดังนี้

“คนประจำเรือ” หมายความว่า ผู้ซึ่งเจ้าของเรือจ้างหรือมอบหมายให้ทำหน้าที่ประจำอยู่ในเรือโดยได้รับค่าจ้าง แต่ไม่รวมถึงผู้ซึ่งทำงานในเรือเป็นการชั่วคราว เป็นต้น ในพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘ ยังได้นิยามคำว่า “เจ้าของเรือ” “ข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ” “ใบรับรองด้านแรงงานทางทะเล” “เวลาทำงานปกติ” “วันหยุด” “วันลา” “ค่าจ้าง” “ค่าจ้างในวันทำงาน” “อัตราค่าจ้างขั้นต่ำสำหรับคนประจำเรือ” “ชั่วโมงการทำงาน” “ชั่วโมงการพักผ่อน” “การทำงานล่วงเวลา” “ค่าล่วงเวลา” เป็นการนิยามความหมายไว้เป็นการเฉพาะ ครอบคลุมสภาพการจ้างในการใช้แรงงานทางทะเลเป็นการดูแล การทำงานของลูกจ้างและคนประจำเรือ และกิจการขนส่งทางทะเลระหว่างประเทศที่ต้องนำมาตราฐานสากล คือ

อนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๔๙ (Maritime Labour Convention, ๒๐๐๖) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization : ILO) มาบัญญัติไว้อย่างครบถ้วน ตัวอย่างเช่น

เจ้าของเรือต้องไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนประจำเรือเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพสถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง และคดีที่เกิดจากข้อพิพาทระหว่างเจ้าของเรือกับคนประจำเรือ หรือทายาทหรือระหว่างบุคคลดังกล่าวกับเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐ อันเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้อยู่ในเขตอำนาจของศาลแรงงาน ซึ่งมีวิธีพิจารณาคดีเฉพาะและใช้ระยะเวลาที่สั้นกว่า

กำหนดบทบัญญัติห้ามเจ้าของเรือให้บุคคลอายุต่ำกว่าสิบหกปีบริบูรณ์ทำงานบนเรือ และห้ามเจ้าของเรือให้คนประจำเรือซึ่งอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ทำงานในเวลากลางคืน เว้นแต่เป็นการฝึกอบรมที่ได้มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า หรือเป็นการฝึกอบรมตามตำแหน่งหน้าที่ที่คนประจำเรือต้องทำในช่วงเวลาดังกล่าวซึ่งต้องไม่ส่งผลร้ายต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของคนประจำเรือโดยได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานหรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานมอบหมาย ทั้งนี้ การทำงานเวลากลางคืนต้องมีระยะเวลาอย่างน้อยเก้าชั่วโมง โดยเริ่มต้นก่อนเที่ยงคืนและสิ้นสุดหลังจากเวลาห้านาฬิกาเป็นต้นไป

และห้ามเจ้าของเรือให้คนประจำเรือทำงานบนเรือ โดยที่คนประจำเรือไม่มีใบรับรองแพทย์มาแสดงว่ามีความพร้อมด้านสุขภาพในการทำงานบนเรือ หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด เป็นต้น

พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงเป็นการแก้ปัญหาแรงงานประมงของประเทศไทยที่มีปัญหาอย่างยาวนานให้บรรเทาเบาบางลงจนเป็นที่ยอมรับจากนานาชาติอารยะประเทศ และไม่ใช้เรื่องดังกล่าวมากีดกันสินค้าประมงของประเทศไทยอีกต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมองค์การระหว่างประเทศ กองการสังคม. (๒๕๕๙). ข่าวสารนิเทศ ไทยยื่นสัตยาบันแห่งอนุสัญญาว่าด้วย
แรงงานทางทะเล ค.ศ. ๒๐๐๖ อย่างเป็นทางการ ในวันอังคารที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๙ ณ องค์การ
แรงงานระหว่างประเทศ นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์. สืบค้น ๒๖ กันยายน ๒๕๖๐ จาก
<http://www.thaiembassy.org/hague/contents/files/news-20160614-172856-841217.pdf>
- “พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘” (๘ ตุลาคม ๒๕๕๘). ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๙๘ ก
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักรายงานการประชุมและชวเลข. (๒๕๕๙). รายงานการประชุมสภา
นิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๓/๒๕๕๘ วันศุกร์ที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘. สืบค้น ๒๖ กันยายน จาก
<http://dl.parliament.go.th/handle/lirt/470209>
- (๒๕๕๙). รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๔๕/๒๕๕๘ ๒๓ กรกฎาคม
๒๕๕๘. สืบค้น ๒๖ กันยายน จาก <http://dl.parliament.go.th/handle/lirt/472338>